

Rozporządzenia delegowane do Dyrektywy 2010/40/UE

Informację opracowała Iwona WRÓBEL¹

Streszczenie

W informacji opisano udział Instytutu Kolejnictwa przy realizacji zadań statutowych wspierających organy państwa w zakresie wymogów prawa krajowego i europejskiego, wykonywanych we współpracy Polskiej Sieci Instytutów Badawczych Transportu POLTRIN. Podkreślono znaczenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) wpływających na wzrost świadczona innowacyjnych usług związanych z różnymi rodzajami transportu i zarządzania ruchem oraz akty europejskie, regulujące wdrażanie ITS w obszarze transportu. Przytoczono wymagania w odniesieniu do świadczenia ogólnounijnych usług w zakresie informacji o podróżach multimodalnych zawarte w delegowanym rozporządzeniu 2017/1926.

Słowa kluczowe: prawodawstwo UE, inteligentne systemy transportowe (ITS), instytuty badawcze

Jednym z zadań powierzonych w 2020 r. Polskiej Sieci Instytutów Badawczych Transportu POLTRIN², utworzonej przez resortowe instytuty badawcze (Instytut Badawczy Dróg i Mostów, Instytut Kolejnictwa, Instytut Transportu Samochodowego) było wypracowanie i wdrożenie modelu przeprowadzenia oceny zgodności wynikających z rozporządzeń delegowanych, wydanych na podstawie przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie ram wdrażania inteligentnych systemów transportowych w obszarze transportu drogowego oraz interfejsów z innymi rodzajami transportu [1], której celem jest zapewnienie skoordynowanego i spójnego wdrażania ITS w całej Unii.

Usługi inteligentnych systemów transportowych (ITS) wykorzystujących zaawansowane aplikacje, mają na celu świadczenie innowacyjnych usług związanych z różnymi rodzajami transportu i zarządzaniem ruchem oraz umożliwiają lepsze informowanie różnych użytkowników, a także zapewniają bezpieczniejsze, bardziej skoordynowane i „inteligentniejsze” korzystanie z sieci transportowych. Zastosowanie technologii informatycznych i komunikacyjnych w sektorze transportu drogowego oraz jego interfejsów z innymi rodzajami transportu ma znacząco przyczynić się do poprawy oddziaływania na środowisko, efektywności, w tym efektywności energetycznej, bezpieczeństwa i ochrony transportu drogowego, w tym transportu towarów niebezpiecznych, bezpieczeństwa publicznego oraz mobilności pasażerów i towarów, przy jednoczesnym zapewnieniu funkcjonowania

rynku wewnętrznego, jak również zwiększonych poziomów konkurencyjności i zatrudnienia.

W ramach działań POLTRIN instytuty badawcze uzgodniły zakres prac nad opracowaniem modelu przeprowadzenia oceny zgodności oraz harmonogram działań, wyznaczając jako podmioty wiodące następujący podział rozporządzeń delegowanych:

- **Instytut Badawczy Dróg i Mostów:** Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) NR 886/2013 z dnia 15 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w sprawie danych i procedur dotyczących bezpłatnego dostarczania użytkownikom minimalnych, powszechnych informacji związanych z bezpieczeństwem drogowym [3];
- **Instytut Kolejnictwa:** Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1926 z dnia 31 maja 2017 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do świadczenia ogólnounijnych usług w zakresie informacji o podróżach multimodalnych [5];
- **Instytut Transportu Samochodowego:**
 - Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) NR 885/2013 z dnia 15 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę w sprawie ITS Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do zapewniania usług informacyjnych o bezpiecznych i chronionych parkingach dla samochodów ciężarowych i pojazdów użytkowych [2],

¹ Mgr inż.; Instytut Kolejnictwa, Zakład Dróg Kolejowych i Przewozów; e-mail: iwrobel@ikolej.pl.

² Więcej informacji znajduje się na stronie Internetowej <https://www.poltrin.pl/>.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/962 z dnia 18 grudnia 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do świadczenia ogólnounijných usług informacyjnych w czasie rzeczywistym dotyczących ruchu [4].

Rozporządzenie delegowane 2017/1926 [5] określa specyfikacje niezbędne do zagwarantowania użytkownikom ITS w całej Unii Europejskiej, dokładnych i dostępnych w skali międzynarodowej, usług w zakresie informacji o podróżach multimodalnych. Na mocy postanowień zawartych w tym rozporządzeniu, Państwa członkowskie są zobowiązane do:

- stworzenia krajowego punktu dostępu, umożliwiającego wyszukiwanie, co najmniej statycznych danych o ruchu i podróży oraz historycznych danych o ruchu w różnych rodzajach transportu, w tym do aktualizacji danych,
- oceny zgodności działań organów odpowiedzialnych za transport, przewoźników, podmiotów świadczących usługi transportu na żądanie i podmiotów świadczących usługi w zakresie informacji o podróżach z wymogami dotyczącymi dostępności, wymiany, ponownego wykorzystania i aktualizacji danych o podróżach multimodalnych,
- cyklicznych sprawozdań nt. krajowego punktu dostępu i jego sposobu funkcjonowania oraz wyników monitorowania procesu wprowadzania w życie rozporządzenia.

Obowiązek przekazania statycznych danych o podróży i ruchu należy do organów odpowiedzialnych za transport, przewoźników, zarządców infrastruktury lub podmiotów świadczących usługi transportu na żądanie. Są oni zobligowani do stosowania ujednoliconego zestawu interoperacyjnych formatów i protokołów wymiany danych opartych na istniejących rozwiązaniach technicznych i normach dotyczących różnych rodzajów transportu. Podmioty te mają przekazywać dane o podróży i ruchu za pośrednictwem krajowego punktu kontaktowego, zgodnie z harmonogramem czasowym oraz zakresem danych w stosunku do unijnej części sieci transportowej. Załącznik do rozporządzenia określa kategorie danych statycznych i dynamicznych w podziale na trzy poziomy usługi.

W ramach współpracy, instytuty badawcze przygotowały modele przeprowadzania oceny zgodności (odrębnie dla każdego rozporządzenia delegowanego), uwzględniając rolę Krajowych Punktów Dostępu w procesie oceny, w tym przedstawiły propozycję formularzy deklaracji oraz kryteria oceny zgodności. Wskazano także przesłanki uzasadniające zmiany legislacyjne w zakresie krajowych aktów prawnych, wynikające z zapisów dyrektywy i rozporządzeń delegowanych, które Polska będąca państwem członkowskim powinna wdrożyć w swoim prawodawstwie wewnętrznym lub stosować bezpośrednio. Zaproponowano również zmiany w zakresie zapisów statutów instytutów.

Udział Instytutu Kolejnictwa w Polskiej Sieci Instytutów Badawczych Transportu POLTRIN oraz realizacja tego zadania wynika z profilu działalności statutowej Instytutu [6] wspierającej organy państwa (Ministerstwo Infrastruktury) w zakresie wymogów prawa krajowego i europejskiego, w obszarze:

- współpracy z krajowymi i zagranicznymi placówkami naukowymi,
- udziału w pracach legislacyjnych dotyczących polskiego i europejskiego transportu szynowego,
- prowadzenia działalności normalizacyjnej, certyfikacyjnej i aprobowanej, a także w zakresie metrologii, wytrzymałości oraz ochrony własności przemysłowej i intelektualnej.

Obszar współpracy POLTRIN i wykonane zadanie w zakresie wdrażania inteligentnych systemów transportowych jest szczególnie ważny do planowania i realizacji polityki państwa w celu zapewnienia innowacyjnego rozwoju oraz efektywnego i bezpiecznego, niskoemisyjnego transportu lądowego. W szczególności wspierają one działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz poprawy standardów produktów i usług, a także warunków przestrzegania tych standardów.

Bibliografia

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie ram wdrażania inteligentnych systemów transportowych w obszarze transportu drogowego oraz interfejsów z innymi rodzajami transportu, Dz.U. UE L 207/1 z 6.8.2010.
2. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) NR 885/2013 z dnia 15 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę w sprawie ITS Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do zapewniania usług informacyjnych o bezpiecznych i chronionych parkingach dla samochodów ciężarowych i pojazdów użytkowych, Dz.U. UE L 247/1 z 18.9.2013.
3. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) NR 886/2013 z dnia 15 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do danych i procedur dotyczących dostarczenia bezpłatnie użytkownikom, w miarę możliwości, minimalnych powszechnych informacji o ruchu związanych z bezpieczeństwem drogowym, Dz.U. UE L 247/6 z 18.9.2013.
4. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/962 z dnia 18 grudnia 2014 r. uzupełniające dyrektywę

- Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do świadczenia ogólnounijnych usług informacyjnych w czasie rzeczywistym dotyczących ruchu, Dz.U. UE L 157/21 z 23.6.2015.
5. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1926 z dnia 31 maja 2017 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do świadczenia ogólnounijnych usług w zakresie informacji o podróżach multimodalnych, Dz.U. UE L 272/8 z 21.10.2017.
 6. Zarządzenie nr 25 Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 2 czerwca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia statutu Instytutu Kolejnictwa, Dz.U. z 2017 r., poz. 40.

Informację opracowano na podstawie projektu: „Ekspertyzy i opinie dla Ministerstwa Infrastruktury w ramach działalności statutowej”; autorzy: mgr inż. Krzysztof Ochociński, mgr inż. Iwona Wróbel, współpraca mgr inż. Wojciech Rzepka; Instytut Kolejnictwa, Zakład Dróg Kolejowych i Przewozów; grudzień 2020 r.